

“UKRAINIAN LABOR NEWS”

Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Стіваршенія “Українських Робітничих Вістей”. Передплата на рік \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ДО КОГО НАЛЕЖИТЬ КАНАДА.

Політично Канада належить до Великої Британії, бо це ж одна з британських колоній. Економічно вона належить до порівняно невеликої горстки капіталістів Канади, Злучених Держав і Великої Британії.

Кожна капіталістична країна належить до тої горстки капіталістів, що володіють її багатствами, хоч в буржуазній мові значаю говориться, нібито вона належить до всего “народа”, що її заселює. Воно так говориться, щоб закрити дійсність перед очима виснажених трудящих мас та вдовольнити їх бодай думкою про посідання того, чого вони на ділі не мають. Інакше, серед тих мас повстало б невдоволення і вони забачили б такі справді заводити багатства своєї країни і стати її дійсним власником.

Отже статистика виказує, що в таких країнах, як, наприклад, Злучені Держави і Канада менш чим 10 процент нетрудового населення (буржуазія) посідає більше майна чим поверх 90 процент решти населення. Звичайно найбільший процент багатства, не робітників та фермерів і вони, що працюють своєю творять всі багатства цих країн, таку мізерну долю цих багатств посідають, що й вижити з них не можуть.

В деяких капіталістичних країнах, як от в Великій Британії, Франції, Злуч. Державах, капіталісти майже всі “свої”, тоб-то свої горюжане. Але в Канаді, зі всіх капіталістів, що володіють її багатствами, “своїх”, тоб-то горюжан Канади налічується около 64 процентів, а решта це капіталісти Злучених Держав (около 25 процентів), Великої Британії (около 10 процентів) і інших країн (около 1 процентів).

Коди порівняти цю найвищу статистику з обрахунками з минулих літ, то зараз кидаться у вічі зріст капіталу вкладеного в канадський промисловий підприємства капіталістами Злуч. Держав, а зменшення капіталу британських капіталістів.

В деяких індустріях Канади капіталісти Злуч. Держав мають майже повну контролю, або її скорим ходом завойовують. Наприклад, 45 процент копальні нікелю в Канаді є в руках капіталістів Злуч. Держав, 43 процент мають капіталісти Великої Британії, 7 процент припадає на капіталістів інших країн, а канадським капіталістам остається всего 5 процент. А нікельова індустрія це третя з найбагатших мінеральних індустрій (по золотій і вуглеводній) в Канаді. В інших галузях копальничого промислу капіталісти Злуч. Держав мають найменше 30 процент свого капіталу в той час, коли капіталісти Великої Британії мають всего 13 процентів; 18 процент припадає на інші капіталістичні країни, а на Канаду остається 54 процент.

Капіталісти Злуч. Держав щораз більше завойовують і лісові ресурси в Канаді, потрібні їм для виробу паперу а також на будівельний матеріал. В найбільших фабричних індустріях Канади вклади капіталу зі Злуч. Держав теж дуже скоро зростають. Ба навіть і великі простори урочайної землі в Канаді переходять в руки капіталістів Злучених Держав.

Особливо замітний приплив капіталу Злуч. Держав до Канади від часу світової війни. Війна зменшила ринок збуту в Канаді для британських капіталістів і майже зовсім припинила їхні вкладання капіталу в туземні промислові підприємства. За те допомога вона розвинула і зростові канадського промислу. Капіталісти Злуч. Держав, в котрих нагромадилася значна надлишка вкладового капіталу, використали нагоду і почали вкладати свої гроші щораз більше в промислові підприємства в Канаді. Щоб уникнути цювних черенів і використати ті корисні умови, на яких базуються торговельні зносини між колоніями Великої Британії, подкитовані британською імперіальною політикою, вони повторили собі навіть канадські фірми з канадськими управліючими тілами, але на ділі все те контролюється зі Злучених Держав.

Так повели багатства Канади переходять до рук капіталістів Злуч. Держав. Ім потрібні не тільки канадські мінерали і дерево, але й шпешина, яка в будучому стане просто необхідною для виживлення населення Злуч. Держав. А значаю за економічним завойованням країни слідє і політичне. Тому не дивно, що вже не від нині канадське правительство шильно прислухається до голосу значної частини своїх панів з Нью Йорку та Шікаго.

Трудящому населенню Канади, розуміється, не стане краще жити, коли капітал Злуч. Держав завойовує Канаду зовсім. Не було б йому легше і тоді, коли б багатства цієї країни належали виключно до канадських або британських капіталістів. Воно однаково буде експлуатоване одним, другим або третім і буде годувати їх своєю кровю і потом, поки буде існувати терористичний лад, оснований на виснажку праці. Тільки ж треба йому знати, що ця багата країна — подібно до того, як це діється з всякою іншою капіталістичною країною — не належить до нього, а лише до горстки капіталістичних паразитів, з котрих тільки половина живе в Канаді, а решта ледво чи навідується сюди, щоб побачити, хто і як тут працює для забезпечення її розквітлого, безжурного життя.

Треба це нам робітникам і фермерам знати та дбати про те, щоб виснажові праці трудящих покласти кінець і самим стати хазяїнами збудованої і удержуваної нашою працею країни.

ТОВАРИШУ! Чи Ваш сусід є переплатником “Українських Робітничих Вістей”? Чи він взагалі читає яку газету та чи інтересується тим, що в світі діється? Якщо ні, то чи зробили Ви щонебудь, щоб заохотити його до читання? Коли не зробили Ви него допер, то зробіть зараз, таки ще сьогодні! Візьміть “Українські Робітничі Вісті”, підіть до него і прочитайте йому, розкажіть те, що йому неясно в прочитаному. Зробіть так сьогодні, завтра, а після завтра він сам передплатить собі газету. Цим Ви зробите дві корисні речі: для “Укр. Роб. Вістей” придбаєте переплатника і будете мати сідомого сусіда.

ПРО ФАРМЕРСЬКИЙ “ГВІТ-ПУЛ”

Сайдаючи за кампанією, що відбувається в трох західних провінціях за сформованням “Гвіт-пулу”, не помилюся, коли скажу, що “Гвіт-пул” в трох західних провінціях Канади буде цього літа закінченим фактом. На сформовання “Гвіт-пулу” фермери, якщо не скористають, то і не страять нічого. А все-ж таки зі сформованням “Гвіт-пулу” вони можуть сподіватися ліпшої ціни за шпешину, ніж вони дістають від існуючих збіжжєвих спілок.

Та чи дістануть фермери ліпшу ціну за шпешину чи ні, але сформовання “Гвіт-пулу” багато дечому навчить їх. Перше — “Гвіт-пул”, це буде величезна кооперативна спілка, основана на дійсних кооперативних засадах і багато спричиниться до навчення фермерів кооперації та організації, що є для фермерів дуже потрібним.

Друге — “Гвіт-пул” відкриє фермерам очі і дасть їм нагоду пізнати, як зручно, як плывово є зорганізовані капіталістичні підприємства з цієюю навичкою чужою працею. Вони пізнають і зрозуміють, що все лихो не полягає на збіжжєвих спекулянтах, зорганізованих в “Грейв Екстендждж”, що за цими спекулянтами є ряди інших спекулянтів, які живуть коштом фермера; що усунувши один ряд спекулянтів, вони зовсім не поліпшать свого економічного становища, що на перешкоді, як є так і будуть лави спекулянтів-пьяков, що виснажили і будуть виснажити працю фермера. Вони остаточно переконаються, що усунути

посередників-спекулянтів їм не удасться і можливо придуть до зрозуміння, що лихो і нещастя фермера криється в сучасній капіталістичній системі, оснований на пляновім, “законім” виснажку працюючих мас малою горстою капіталістичних акул.

Але так довго, доки фермери не переконаються з гіркою досвідом, вони будуть дурити себе надією поліпшення свого економічного становища усуненням тих посередників-спекулянтів, яких вони слушно підозрівають в рабованню їх праці, і які є так близько їм перед очима, що вони хоч би і не хотіли, то мусять їх бачити. А почавши усувати цих спекулянтів, вони аж тоді переконаються, що весь світ кишить спекулянтами; що усуненням спекулянтів, зорганізованих в “Грейв Екстендждж”, вони не поліпшать ні на йоту своїх економічних обставин; що для цього треба буде усунути ряди інших спекулянтів, усунення яких окажется не дуже легкою справою.

Та коли вони візьмуть привичку усувати спекулянтів, то ця привичка, при певних обставинах, може закінчитися не тільки усуненням певних рядів спекулянтів, але усуненням самої системи спекуляції, а заведенням такої системи, де спекуляції не буде мати місця.

Чим цей рух скінчиться, які будуть наслідки, покаже будучинна. А тепер можна підчеркнути, що фермерам “Гвіт-пул” є потрібний і що вони мусять цей “Гвіт-пул” зорганізувати.

A. П.

3 “ЖИТТЯ” В ЛІСОВИХ КЕМПАХ.

Було таки добре холодно, коли ми, гурт робітників, приїхали до МекДогелс Милс кемпів, в Онтеріо. Дали нам щось трохи поїсти, переночували, а рано до кемпів, що була около 4 миль від стайці залізної дороги. В офісі переглянули нашу контракти, видали по два діварі бланкети і післали шукати собі місця для спання в кемпів. А ви знаєте, що в лісовій кемпів постіль — це ціле творе господарство. Ти на ній спиш, пишеш, читаеш (якщо грамотний), оповідаєш байки, розмовляєш про п'ятику, дівчати і граєш в карти (якщо ти побожний), воєш з вошми, блохами і іншими насікомими (якщо ти моторний) — одним словом постіль в лісовій кемпів все. Тільки їсти ти мусиш йти до іншого “будинку” “за стіг”.

Приїшли ми до одної кемпів — повна. Є тільки одна некупована постіль. Приїшли до другої — є свободний дві постелі на чотирох людях. Кемпів маленька й грязна, здається, колись, як було менше робітників, у ній держали свиней. “Пілагога” вложена з круглих кусків дерева так, що треба ходити дуже обережно, щоб не зломити ноги. Один робітник повпав ногою в прогалину, то ждав аж люде дручками розважили, щоб витягнути ногу.

Коли вечером робітники приходили з роботи, нам сказали, що тут всі “наші”, за винятком кількох Французів, навіть “бос наш”. Це-ж радість, думаю собі. Коли всі “наші” позаходили до кемпів, не було де обернутися. Двадцять чотирьох осіб на двадцять футувоу кемпів. Набито, як худоби в сіплярських вагонів. Нудно стало на серці. В кемпів був шум, крик, лайка, якою-уміють лягаться лісові робітники. Я сказав би — “художня лайка”. В столовій будок так тісно, що трудно залізти за стіл. Харчі такі, аби тільки чоловік жив. Яке мешкання такі й харчі. Коли люде можуть жити в свинищах, то чому-б вони не могли жити в їх “харчах”.

Дев'ять година — всі лягають спати. Під напалена до червона, дихати нема чим. Коли всі почали розуватися та роздягати, та завивувати на мотузках та дотках над нічю панючки та мокрою одежою — випари поту здувували горло. Здається, ще раз дихнеш — і по тобі. А коли всі полягали — кемпів мала удокорований вигляд. Через якої півгодини ті, що не успіли повісити своїх річей у відповідні місця, вставали, перевішували річі своїх товаришів далше, а на їх місця вислали свої.

Я ліг з товаришем від самої стіни. Через шпари вив зимний вітер. Цілу ніч не спав і думаю, що не вижило до ранку. А по кемпів час від часу лунало: “Тимбер!”... “Вачав!”... Дехлопці через сон кричали. Вони і в сні різали дерево та перестерігали своїх товаришів, щоб дерево не забило котрого небудь.

Рано до роботи. Бос каже мені і ще одному лишитися та нарізати дров для кухні. Я влягався в обличчя “нашого боса”. Звуть його Миколаю. Зарослий, замурааний, поживлий від одежі. Яка одежа, яке обличчя, такі й нерви і весь характер. Здається, що й душа його така сама.

розігравку свого “завтрака” (ковта). Сім доларів вартості новий, а то вже таки добре поношений. Наробив тикетів по 25 ц. і давав продавати. Всі купують, щоб не прогнати боса. Розіграв за одинадцять доларів. Не знаю, чи часто він так розіграє, бо нудно було питати.

І так панве наше лісове “життя”. Наріжешся пілою цілий день — вечером спиши не розігнеш. А як хочеш розігнутися, то в ній починає щось трі-

шати, скрипити, нещасна. Ляжеш спати, починає тобі руки домити. А находитися цілий день по сігу без стежки по корчах і коли прийдеш вечером, сидеш на постелі, то не в силі встати, як задзвонить на вечеру. Наче хто озова насипав тобі в ноги.

А люде — раби. Німі й гаухі раби. Не тільки компанії, але такі своєю землякові патинки лижуть. Що-ж, мусять, бо вони приїхали до Канади в гості.

Лісовик.

ТЕРОР НА МАДЯРЩИНІ.

Чутки поширювані за кордоном про наміри мадьярського уряду, розоружитися, зовсім не загрожує мадьярським терористичним організаціям, скорше вже загрожує касам закордонних капіталістів. Уряд Бетлена пусти в закордонній пресі чутку, що Мадьярщина Гортія заводити новий режим, характеризуваній одним словом “консолідація”. Ця консолидаційна політика мала означати, що Гортійська Мадьярщина замість білого терору, хоче ступити на шлях капіталістичних орієнтацій. Не думайте, що капіталісти досі тут не правили. Це ніколи великі капіталісти не були такими панями над масами, як тепер на Мадьярщині! Мимо цього терористичний режим не можна було назвати великокапіталістичним режимом.

Організації насильств, терористичні відділи, офіцерські банди це й сьогодні творить самостійно, незалежну силу, що загрожує всезадежності великого капіталу й великої земельної власності. Вони, як паразити, живуть коштом мадьярського промислу, торговлі й рільництва, та обтяжують тих, що ними послугуються не тільки матеріально але й морально.

Буржуазія все була зрадлива й тому не дивно, що й в Мадьярщині, коли терористичні організації зробили своє діло, буржуазія хоче їх терор поабуть. Отже в сути річі є тут дійсно серйозне бажання уряду, щоб очистити край від терористичних організацій. Тим більше, що Мадьярщина находитися тепер в фінансовій кризі. Прогніть фінансовий крах, нема чим платити репарацій, терористичні організації та національна армія пожирвають страшний суми, одним словом уряд Бетлена був змушений піти тим самим шляхом, що й Австрія, — жеряти міжнародний допомоги у Антанті. Одиноким рятунком була отже міжнародна допомога. Але закордонний капітал дає кредит тільки під умовою повної капіталістичної орієнтації; звідси й зворот в політиці уряду.

Одночасно з Гітлерівським “пучом”, зробили пуч і мадьярські офіцерські банди. Незручний шовініст, посол Уляйви, замішався між цим в аферу, що виняла його аносини з баварськими пучестами. Уряд Бетлена скористав з нагоди, щоб довести державам Антанті, що він склонний почати “консолідацію”. Уляйви та це кількох помешних людців арештовано й заповіджено, що від тепер починається на Мадьярщині “нова ера”. Соціал-патріоти в своїй наївності повірили, що настав їх час і під демократичними клітками мали відгаду домагається розслідування деяких вбивств соціал-демократів (комуністів не хотіли боронити). Зрештою вони, як і деякі найві міданські радикали, довідалися, що справу зовсім так серйозно не ставлено. Уляйви та прочі “пробудженські” Мадьяри зовсім не пішли в кут. Уляйви тепер почав домагається розмови з самим Горті і з обуренням заявив, що за справу, про яку дуже добре знав сам начальник держави, він не може бути покараний.

Тих, що зробили бомбові атентати, справді арештовано, але вони зараз, зрадичи участь поліції в їхніх вчинках, а шеф детективів, Андрейка, знаний кривавий кат над комуністами, виявив, що він сам з провозг-

тоськими агентами робив шібі атентати на казарми та на студентів, щоб потім з цього приводу як найгострішій виступити проти будапештських робітників і щоб за кордоном скомпромітувати комуністів. Одним словом перший крок до “консолідації” завів цілий режим в глухий кут, так що зараз почався поворот до старого назад.

Це повні урядові владося. Ледви відіграно перший акт “консолідаційної” комедії, як вже мадьярські пробудженці скликали найбільш терористичні організації на демократичний річний конгрес. Під проводом аналого військового офіцера Гееса, вибрано ноуу президію, в яку ввійшли всі представники шовіністів, навіть сторонники уряду, клерикальди послы, як Вольф. Остро скритикували там хистку політику уряду й ухвалили, що тільки повна свобода експлуатації має міжнародна реакція зможе вратувати край. Заповідають вже, що має ще відбутися міжнародний конгрес “Білого Інтернаціоналу”.

В той час, коли пан Бетлен, президент міністрів Мадьярщини, в Парижі та Лондоні переконує Лігу Націй, що тільки міжнародний кредит може врятувати Мадьярщину й капіталістичну орієнтацію, та консолидаційну політику, мадьярські пробудженці та другі терористичні організації уряджують погроми, бомбові атентати, щоб доказати, що вони безумовні пані ситуації.

На провінції замордовано кілька десятків осіб бомбами і при розслідуванні цього страшного вчинку виходить на яв, що це зробила тіфебенерська бригада званого бандита Гееса. Виявилось навіть, що ця терористична організація мала намір вкупі з акцією Уляйви, одночасно з пучем Людendorфа, зробити збройний замах, при чому Гортія мали оголосити самостійним паном всеї Мадьярщини з ласки його терористичних організацій. Але “консолідаційний уряд” вдоволяється тим, що видав публично похвалу Геесові за його заслуги. Тіфебенерську бригаду уважають патріотичним засобом проти комуністів і в бомбистів, що допускаються вбивств, не спаде навіть волос з голови.

Мішансько радикальній пасивній соціал-демократичної кола вірили вже, що настав їх час і виступили з вимогою розслідування вбивств, які зробили уряд Гортія. Вони очевидно тепер роззаровані й кричать про помсту. В своїй наївності вони вірять, що мала антанта, яка перешкаджає мадьярській кредитовій акції з дипломатичних причин, слухав П консолидаційних бажань й хоче завести “порядок”. Вони мрють про демократичний мир і не бачуть, що Гортієві бандити тільки відкрито ведуть цю саму терористичну господарку, яку їхні друзі в ролі Бенеша та Братіану та англійські й французькі експлуататори також ведуть, тільки єкрито.

Значно клясово свідоміші своїх намірів білогвардійні та хитрий феодальний уряд Бетлена, бо в разі небезпек вміють вони утворити одностійний фронт і іншими шляхами, але все шперто будувати фронт білого інтернаціоналу.

НА “ЗВИЧАЙНИЙ СТАН”

Харківські “Вісті” з 16. лютого пишуть під пошвином наголовком про сучасний стан Німеччини слідує:

В листі, на імя президента німецької республіки, генерал Зект, годовний командуючий німецького війська й фактичний диктатор Німеччини, заявляє, що він уважає свою справу виконаюю. Президент Еберт даскаво погоджується з думкою генерала й повідомляє, що уряд гадає з першого березня відмінити положення про надзвичайний стан у Німеччині. Отже приходить знову в німецькій республіці до “звичайного стану”.

Ми з величезною увагою стежили за німецькими подіями, коли йшло там до рішучого бою між двома ворожими суспільними верствами. Цього не можна сказати про останні часи, коли на Німеччину злягла важка генеральська диктатура, загнана в підлілля комуністична партія і всі революційні робітничі організації, коли вияснилось, що термін революційні переноситься на невідомий час. А між тим, ослаблення уваги хоча й зрозуміло психологічно, проте не може бути цілком оправдане, бо, як би не було, але Німеччина є найслабшим місцем європейського капіталізму, найтоншим кільцем у ланцюгу буржуазних держав.

У кінці листопада минулого року ген. Зект одержав свої широкі диктаторські повноваження від республіканського уряду. По трох місяцях військової диктатури приходить знову справа до заведення “звичайного стану”. Якій підсумки цього трохмісячного періоду, до кінця котрого маємо лише пару тижнів? Чи змінилось в основному внутрішнє становище в Німеччині, чи пришло до змін у відносинах між суспільними верствами? Чи сталося і якою сталося, та в який бік переупорядкування головних дієвих сил?

Капітал у Німеччині, справді, проробив не аби які маневри. Він показав, що може використувати помилки своїх супротивників. Кіно спідготуленість і розсиданість. Низкою вправних викрутків він вийшов з під погрози негайного, безпосереднього смертельного удару, що навісав над його головою. Останнім засобом, що дав йому змогу передихнути, було заведення військової диктатури з заборону комуністичної партії й всіх революційних робітничих організацій. За цей час німецька марка прионала шалений лютот свого знецінення. В країні досягнуто такої-сакої внутрішньої рівноваги, Зникала безпосередня погроза негайного державного перевороту.

Це, безумовно, перемога буржуазії. Але придивнівши пильніше, ми побачимо всю порівнюючи із загальною перспективою незначність цієї перемоги. Криза німецького господарства не тільки не ліквідувалася, але й не ослаблена скільки-небудь значно. Німецький пролетаріат не заспокоений. Причини, що породжують революційні настрої, не усунуті. Бойова організація робітничої кайси — комуністична партія, вийшла з іспиту негалайного існування не тільки не розгромлена, але й ще збагатившись новим досвідом, загартувавши свої сили. В країні від розклясованія суспільства на два отверто-ворожі один другому табори. Посередній угруповання (як ми це бачимо на поражах с.д. при виборах) тратить позиції в масах, що орієнтуються, або праворуч або вліворуч.

Такі підсумки періоду військової диктатури в Німеччині. Загалом їх можна формулювати так: із стану остроті кризи німецька республіка переходить на “звичайний стан”, який означає повільне дозрівання революційних подій.

В. П.

ПОВІДОМЛЕННЯ. Повідомляється всіх секретарів робітничих організацій, що редакція “У.Р.В.” має на продаж оправлені річні “У.Р.В.” за рік 1923. Цна за один річник \$6.00.

Товариші! Відновляйте передплату “Українських Робітничих Вістей”.